

פרוטוקול 215 .סס

מישיבת ועדת הכספים, שהתקיימה ביום חמישי,
כה בשבת חשלה - 6.2.75. משעה 10.00.

(בחל-אניב, בבנק ישראל)

נ ו כ ח י מ - חברי הוועדה:

- י. קרנמן - היו"ר
- ע. אמיראי
- א. אפרת
- ש. ארליך
- י. בדר
- י. בן-טאיר
- י. גולן
- צ. גרשוני
- ש. לורנץ
- ס. סלמך
- ע. פיינרמן
- י.ש. פלוסין
- ד. קורן
- ח. קורפו
- נ. קצב
- ז. שובל

מזמנים:

- א. גפני - הממונה על התקציבים
- ס. נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה
- ד. א. פוקס - משרד האוצר
- ד. מישור - משרד האוצר
- ח. שטמל - החשב הכללי

היועץ הכלכלי לוועדה:

א.נ. פלוג

קצרי ניהול:

שולמית פרג

- בסדר-היום: שאלות והצעות לסדר היום;
- חוק התקציב (מס.2) לשנת הכספים 1974 (המשרד הדיוני בחום הנ"ל)

היו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.

הבטחתי לחברי הוועדה לעשות מאמץ על מנת לקבל תשובה בקשר להמלצות שקבלנו לגבי מס נסיעות חוץ. אם כן, קבלתי מכתב ממר נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה - מיום כה' בשבט תשל"ה - 5.2.75, שבו הוא אומר בין היתר כי "מירב ההמלצות נתקבלו" (קורא את המכתב הנ"ל).

הואיל וכתוב כאן שיקויים דיון עם השרים הנוגעים בדבר, וזה ייעשה בימים הקרובים, הרי שאין ספק כי אנחנו נקבל חוספת פרטים על כך, וכאן אני מציע שלאחר שנקבל אותם פרטים נוספים נוכל לקיים דיון.

ועתה, ברצוני להביא לידיעתכם - כי יתכן וזה לא צויין בסדר היום של יום א' - שביום א' הקרוב אנחנו נדון על שכר השופטים. המשא ומתן היה לגבי שנת 1974, ולא 1975. יש בנושא זה המלצות של ועדת משנה ואנחנו נדון עליהן ביום א'.

זאת ועוד: נתתי הוראה לחלק את ההצעות בקשר לחוק חברות ממשלתיות, ואכן זה חולק לפני 10 ימים. אני מבקש שכל מי שיש לו הצעות, שיגיש אותן בכחב על מנת שנוכל לסיים את הדיון בחוק זה תוך זמן סביר. מחר אנחנו מקיימים ישיבה ב-אל-על" בלוד. יוצאים מבית "הבימה" בשעה 7.50.

ע. אמוראי:

שני חברי ועדה - ח"כ פיינרמן וח"כ פלומיץ - אינם כאן, יתכן והם יאחרו לישיבה, אולם דברי מכוונים לא רק אליהם אלא גם לשר האוצר, שפה יושבים נציגיו: לגבי חוק חברות ממשלתיות - ועדת הכספים ישבה ודנה בהצעה של שר האוצר, והיא עסקה בחוק החברות הממשלתיות. למעשה, ועדת הכספים דנה כבר בנושא זה גם בקדנציה הקודמת, והיא הביעה דעתה בכמה סוגיות. והנה, אני שומע בפעם הראשונה בימי חיי במדינה פרלמנטרית, כי פרלמנט שמגלה דעתו בבעיות שהועלו על שולחן הפרלמנט אינן מתקבלות משום שוועדה אחת עוסקת בזה.

אינני יודע אם זה בסדר או לא מבחינת הכפילות. הייתי אומר שזה נסיון להשפיע לקביעת עמדות במישור שהוא מקור סמכותו בממשלה. הייתי אומר גם שזה פוגע בטעם הטוב, ובמיוחד משום שזה מתפרסם בציבור. לדעתי, זה מעשה שלא ייעשה. ואם ועדת הכספים רוצה לשמור על ערכה, היא צריכה לחוות דעתה בענין זה.

היו"ר י. קרגמן:

הודעתי בעל פה לשר האוצר, ואני גם כותב לו מכתב - הודעתי לו שלשום כי ועדת הכספים דנה בחוק החברות הממשלתיות וכי תוך שבועיים היא תגיש את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית.

בכל דיון בחוק משתתף בא כוח האוצר וכן בא כוח משרד המשפטים. אם יש לשר האוצר הערות לחוק, אז יש מי שיעשה לו את זה. אין לשום ועדה שממליצה כל ערך לדברים שמעוגנים בחוק. אמרתי שזה ענינו של שר האוצר, אבל הוועדה הזו דנה בזה.

באותה ועדה ישבו חברים שידעו את החוק, והם אינם יכולים להמליץ על דברים שאנחנו המלצנו עליהם. אני מצטער. אני הודעתי את זה לשר האוצר. מכיון שחוק חברות ממשלתיות זה ענינה של הכנסת, וועדת הכספים שאליה הועבר החוק - משתתפים בה חברי הוועדה וכן באי כוח משרד האוצר והמשפטים - הרי שכל ההמלצות האחרות שמעוגנות בחוק, אין להן כל ערך.

צ. גרשוני:
יש לנו ועדת משנה לקימוציים שבראשה עומד ח"כ פיינרמן, שדנה בענייני התנאים לשרים וסגני שרים, וכל הכרוך בזה, והיא הביאה המלצותיה למליאת הוועדה. בינתיים קראתי בעתונות שהממשלה מינתה ועדת שרים בנדון, והיא החליטה על נוהלים.

אני דוקא חושב שוועדת שרים החליטה דבר אחד שהוא חשוב מאד, שאני מחשיב אותו מאד - הם החליטו להפסיק את החופש וכו'. אבל אני שואל, לשם מה משקיעים עבודה אם יש שם ועדה? אם כן, הרי זה רק סמלי. שתי ועדות טיפלו באותם דברים. בשביל מה זה נחוץ?

היו"ר י. קרגמן:
קבלתי העתק מכתב של ח"כ גרשוני אל ח"כ בדר, שבו הוא שואל: האם ועדת הכספים צריכה לדון בענייני אש"ל של שרים? זו אכן שאלה. כך שהוא מבקש כי היועץ המשפטי יפסוק בעניין.

אני חושב שאין זה מעניינה של ועדת הכספים, כי היא לא אישרה הוצאות לשרים. על כל פנים, נושא זה נמצא בידי ח"כ בדר שהוא יו"ר ועדת משנה למשכורות שרים.

י. בדר:
היום אני לא רוצה להביע דעתי לגבי עצם העניין, על אף שיש לי דעה. ואני יכול לומר מראש כי דעתי לא יכולה להיות סופית, כי היא יכולה להשתנות. מכל מקום, הוועדה צריכה לקבל אינפורמציה בעניין זה.

עד כמה שידוע לי מהעתונות, שוועדת הכספים, כך גם ועדת המשנה - מקבלות ידיעות דרך העתונות. זה בריא מאד, ומכובד מאד. טוב, אפשר להיות עם זה.

ההחלטות הן לא רק לגבי אש"ל. על כל פנים, כל דבר מבחינה משפטית ראוי לשיקול לחוד. זה אמור לגבי החזקת דירה, נקיון דירה - זה לא בדיוק אותו דבר מבחינה משפטית. מוטב שנדון על הבחינה המשפטית בוועדת המשנה, בודאי שזה לא יחייב את הוועדה.

היו"ר י. קרגמן:
ועדת המשנה לענייני שכר תדון אם לכלול את זה או לא. יש לזה כמה פירושים. על כל פנים, ח"כ בדר, אני ממיל עליך - כיו"ר ועדת משנה לענייני שכר - לקבל את מלוא האינפורמציה. השר רוזן יבוא ברצון. ואם לא, אז תודיע שאין זה מסמכות הוועדה לדון ולבחון את הבעיה.

ז. שובל:
אנחנו אישרנו לפני שבוע, בחפזון במקצת, פטור מהיטל מלאי של חברות שמספקות לחברות ספנות. אני רוצה לשמוע הסבר למרות שזה עבר קריאה שניה ושלישית בכנסת - מי הן החברות? האם הן לא אותן חברות מהסוג של חברות של טיבור רוזנבאום? אולי אנחנו בעצמנו יוצרים מצב שמאוחר יותר נצטער עליו? על כל פנים, מי הן החברות? ומי הם בעלי המניות של אותן חברות?

ש. ארליך: שמות החברות הוזכרו.

היו"ר י. קרגמן:
אני מאד חרד שזה ייהפך לעיסקות לא טובות. אני אזמין מישהו מהמכס. על כל פנים, החשובה לעניין זה תנתן לא היום.

ועוד שאלה לי למר נוידרפר: ח"כ פלומין
עורר שאלה לגבי חוק מס הכנסה (תיקון מס.21), ואז הסתבר שיש ענין של
קופות גמל. בקשתי ממר נוידרפר לבדוק ולבחון בעיה זו, ועכשיו הוא
אומר לי כי הוא רוצה לברר בעיה זו עם היועצים המשפטיים. אם אכס זו
הכוונה, אז אנחנו נדון ונתייחס לאותה כוונה.

מ. נוידרפר:
כאמור, אני לא התכוננתי למתן תשובתי
בענין זה.

ב. הצעת תקציב מס. 2 לשנת הכספים 1974:

היו"ר י. קרגמן:
למעשה, אנחנו קבלנו הסברים על תקציב
זה, וכן הוצגו שאלות ע"י חברי הוועדה.
אבל אם יש עוד שאלות, בבקשה.

י. בדר:
אני יודע ששאלנו על ההכנסות, ובמיוחד על
סוג הכנסות ממסים וממטבע חוץ. כמו כן
בקשנו לקבל אינפורמציה על מסים עד סוף ינואר.

י.ש. פלומין:
עכשיו קבלתי את הדו"ח על אומדן הכנסות
לגבי החודשים פברואר ומרץ. לדעתי,
אתם זקוקים למאמצים רציניים כדי להגיע לסכום האומדן. על כל פנים
יש פיגור של 3.4 מיליארד ל"י במס הכנסה ומס רכוש. ההפרש ביניהם
מסתכם ב-3.4 מיליארד ל"י פיגור.

אני שואל, כיצד תצליחו לגבות גביה שהיא
כמעט של 40% מ-10 חודשים שעברו? האם זה לא כלפי מעלה? בשנה שעברה
הם "פספסו" 240 מיליון ל"י. התחזית שאנחנו מקבלים, על פניה זה לא
ריאלי רק בהכנסות.

מ. נוידרפר:
כפי שאתם רואים בדף שלפניכם, הגידול
בהכנסות ממסים לעומת שנה שעברה מגיע
ל-60% - זאת אומרת עוד כ-4 מיליארד ל"י שבאו לנו ושצריכים לבוא לנו
כחוצאה מהיטלים נוספים ושינויים שחלו בעקבות הפיחות.

עצם הפיחות לא שינה בהרבה את אומדן
ההכנסות ממסים כי לא היתה השלכה על מסים עקיפים, ואנחנו גם הורדנו
מסים ממכס מ-35% ל-15%, ומצד שני הוספנו הכנסות מדלק. ההיטל על
דלק היה גדול, והיתה גם הכנסה גדולה מאד ממכס, כמו הכנסות מהיטל
מלאי והיטל שערים. המסים היו במילווה מלחמה, מס רכש והגדלת האומדן
של מס הכנסה - הכוונה למה שקראנו לזה "העמקת הגביה".

חסרים לנו 6 מיליארד ל"י כדי להגיע
לאומדן זה של סעיף היטל על ייבוא בטחוני. עשינו פעולה רשמית של
300 מיליון ל"י. זו פקודת יומן. מכל מקום, נכון שחסרים לנו
3.4 מיליארד ל"י.

למעשה, אני לא מאמין שנגיע למלוא
ההכנסה. יחסו לנו 300 מיליון ל"י בסעיף זה של מס הכנסה. אבל זהו
חודש פברואר, וזה חודש של גביה מוגברת מאד. ואילו חודש מרץ זה

מ. נויזרפר:

חודש של הכנסת מקדמות של חברות. ובכל זאת יחסר לנו כסף. זאת ועוד: אנחנו מקווים שיהיה לנו עודף של 300 מיליון ל"י ואף יותר מזה. בסעיפים של מסים עקיפים. אם אנחנו מורידים את היבוא הבטחוני, הרי זה עוד 1.9 מיליארד ל"י. כך שאנחנו נגמור בגרעון ואז יחסרו לנו 200 מיליון ל"י. וזה החרש בשנה שיש בה כל כך הרבה תהפוכות ושינויי אומדנים. אני חייב לומר שהחברים שלי לא היו הפעם ב"חורבן הבית".

זה מה שיש לי לומר באופן כללי.

מה שמפתיע אותנו זה סעיף מלאי והפרשי

שערים. אין לנו נסיון בזה. זה חד פעמי, וכאן היינו פסימיים. כאן אנחנו עלינו על סכום האומדן בכ-100 מיליון ל"י. כך שהפרשי שערים לא ייכנסו יותר. לעומת זה, יהיו לנו הפרשי מלאי, ואנחנו הארכנו את התקופה מ-8 ל-15 חודשים. וכאמור, יש פה גידול שהוא הגדול ביותר שהיה פעם בהיסטוריה שלנו, פרט לשנים 1969-1970 כאשר הטלנו את היטל הבטחון שהיה של 43%. (י. בדר: כמה גביהם בינואר?) 2.080 מיליארד ל"י.

י. בדר:

לגבי תקציבים מיוחדים (בעמוד 6) -

הסכום הועלה ב-1.8 מיליארד ל"י. את

זה מביאים בפנינו ב-6 בפברואר. (א. גפני: בתחילת פברואר)

אני חושב שתקציבים מיוחדים זה

סעיף לגיטימי בתחילת שנה, ולא בסוף שנה. אנחנו לא נוכל להביא חוק זה לפני תחילת מרץ. אני חושב שהיו"ר קרגמן הנו אופטימיסט יותר מדי. תקציבים מיוחדים נובעים מדברים בלתי ברורים ושהם חייבים להיות. יש לי ספק אם תקציבים מיוחדים בסכומים אלה, הם מוצדקים.

יש כאן תוספת של 800 מיליון ל"י. דוקא

עכשיו? על כל פנים, אני אומר כי זהו דבר בלתי תקין ביותר. זה דבר שעושה לצחוק את כל ענין התקציב.

מר גפני הנכבד, מה אתה קובע בתקציב?

זהו תקציב שטרם התחילו לערוך אותו, אז 90%-95% לא בטוחים לו? הרי יש כאן 2 מיליארד מתוך 42. אומרים שוועדת הכספים זה כנסת זוטא, ואני הנני חבר כנסת זוטא. אם כן, שזה יהיה בכנסת. ושלא יחלקו 2 מיליארד ל"י על שולחן זה.

צרכי בטחון דרושים לאוצר בתור ניפוח

תקציבים אחרים. מה יקבלו מזה מוסדות אחרים? קופות חולים?

זאת ועוד: ענין ביטוח לאומי: אני

לא די אינטליגנטי שאתמצא בחשבונות אלה. כתוב בחוק שאנחנו מוכרחים לתת, ויש לי רושם שאנחנו נותנים יותר מדי. האם אנחנו לוקחים כסף מביטוח לאומי? הרי ישנם תשלומים שונים שהמדינה עושה באמצעות הביטוח הלאומי. האם כולם נעשים באמצעי המדינה, או חלק מהם נעשה באמצעי הביטוח הלאומי? מה מצב החשבונות ההדדיים?

ועוד דבר: אתה הכנסת לדברי ההסבר

של התקציב לא רק חשבון זה, אלא חשבון כולל, הכולל גם את הביטוח הלאומי. מה מצב הסכומים היום? ומהו התקציב היותר מלא אשר הוא עדיין איננו מלא עם ביטוח לאומי?

דברת על בטחון. וזה יכול לתת לנו

תמונה יותר ברורה, לחשב יותר את היטל הבטחון שבו האחוזים יהיו יותר גבוהים. האם זה כך?

מה עם חשלוס רבית וקרן? האם כל

התוספת באה משינויי שערים? או האם יש עוד משהו?

לגבי סעיף שיכון: זה מעל לכוח

תפישתי. הרי יש משרד שיכון, יש תקציב לשיכון, ויש גם מפעל שיכון. ומה זה מפעל שיכון?

בעמוד 7 יש "הכנסות ממפעל שיכון" -

הכנסות משיכון עולים, הכנסות מפעולות ארציות, הכנסות מפעולות מימון - כל אלה יחד מסתכמים ב-2.053 מיליארד ל"י. לעומת זה, "הוצאות פעולה" של מפעל השיכון מסתכמות ב-1.813 מיליארד ל"י. מה קרה בהפרש שהוא בכל זאת מסתכם ב-160 מיליון ל"י? מה היחס בין מספר זה להכנסות מפעל השיכון 2.053 מיליארד ל"י? האם זה הכל תוספת? או האם זה בחלקו מדברים פעמיים על דבר אחד? מה מזה נותנים לעולים ולפעולות ארציות ופעולות מימון? ומהו התקציב?

ועוד בעיה: יש 50 מיליון דולר מארצות הברית לאותה מטרה. היכן זה משתלב כאן? (א. גפני: בהכנסות המדינה)

נאמר באחד המסמכים החשובים שלולא

השינויים במדיניות הסובסידיות, אז הסובסידיות היו עולות ומגיעות בשנת 1975 ל-5 מיליארד ל"י. מה שקרה בחודש נובמבר, זה כמעט שלישי של שנה. איך זה קורה שלשליש השנה, שבו הונהג כבר לפי הנסיבות החדשות - 6 ל"י דולר - מהו המצב עכשיו? או האם יש עוד משהו בענין זה - בעיקר באותו סעיף מסתורי שגוראים לו "מיוחדים"?

יש לי עוד שאלות, אך הן פחות חשובות.

גפני, תסתכל בעמוד 11 - זהו עמוד מענין מאד, והאנליזה שבו היא חשובה מאד. מה יש ממש בתקציב זה - "הוצאות נוספות"? ומה עם ההתייקרויות של השערים וכו'? יש כאן הוצאות נוספות שנובעות ממדיניות כלכלית חדשה, והן מסתכמות ב-4 מיליארדים. אני מניח שזה לא הוצאות נוספות.

ועוד: "התייקרויות וצרכים נוספים

אשר נוצרו במשך השנה - 1.3 מיליארד ל"י" - מה זה? זו אנליזה מסויימת.

בקיצור, ההצעה ברורה? מה סתם

התייקרויות ושערים? ומה אתם מוסיפים לתקציב הבטחון - 270 מיליון ל"י? האם זה רק התייקרויות? או האם התייקרויות יבואו מתקציבים מיוחדים, וזו רק תוספת?

י. בן-מאיר:

ברצוני להעיר שני נושאים: זה בעצם

תקציב נוסף לפחות מחודשים. כאן ברצוני

לחזור על שאלתי - למעשה לא הבינתי אם יש שינוי בתקציב מבחינת

ההכנסות, ואני שאלתי את השאלה משום שהכנסות המגבית קטנו, ובמקום

זה במקום הלוואות של הממשלה, ואז היה חייב להשתנות ה"מ"ח". אכן

אני רואה שינוי במ"ח.

בישיבה הקודמת ת"כ ארנס - שאיננו היום -

הרחיב את הדיבור על תקציב הבטחון. אני רוצה להעיר כי מוטב שנעשה

את הדיון בנושא זה לכשיובא התקציב החדש בוועדה מסויימת.

הקביעה הכללית של הסכום המוצע, לפי

החוק, קובעת הכנסת, ואילו חלוקתו תיעשה בוועדה מסויימת. כך שאני

מדבר על הסכום, ולא על החלוקה. לדעתי, המספרים אינם נכונים כפי

שמוגשים כאן. לדוגמה: ההוצאה בלירות מהווה אחוז קבוע של החל"ג,

והוא ישאר באותו סכום בשנת 1975/76. זה לא אינדיקטורי. בהתאם

לגידול האוכלוסיה, הרי שהוא כמעט ולא קיים. ואני מדבר על שנה זו.

אם נפחית באיזה שהוא אחוז - לפחות מיליארד דולר - מתוך מה שנקבל

מחו"ל 2.2 מיליארד - הרי שזה מסתכם ב-6 מיליון ל"י. ואם אנחנו

מורידים עוד 1.25 מיליארד ל"י, הרי שזו לא הוצאה למדינה עבור תקציב

הבטחון. בעצם, אנחנו מקבלים תקציבים של שנה זו של בערך פחות

מ-10 מיליארד ל"י. לכן אמרתי שהחשובים האלה אינם מדוייקים.

ח. שטסל:

כל האספקה עד 31.3.74 נכללת במסגרת של המיליארד הראשון; ואילו כל האספקה מ-1.4.74 עד אוגוסט 1974 - במסגרת של 500 מיליון. אנחנו לא נמצא זהות בין ההגדרות של אספקה או הזמנה גדולה. אצלנו זה רשום כאילו הזמנה או הגיעה סחורה.

על מיליארד - אנחנו עוד לא קבלנו חשבונות עד הסוף. זה מתמשך, כי הזרועות של חיל הים וחיל הרגלי הן כבודות מאד. זה מכניס לנו אי ודאות, וזה גם מכניס לנו רביית. על כל פנים, הניצול מהמיליארד ליי זה בערך 900 מיליון ליי; מה-500 - זה 100 מיליון; ו-80 מיליון מתוך 700 מיליון. כאמור, אין זהות בין אספקה להזמנה.

לח"כ בדר ששאל איפה אנחנו עומדים בגיוס 343 מיליון דולר? - לא אמסור שמות. קבלנו עד עכשיו כ-180 מיליון דולר במזומנים. סכום זה התקבל כבר, וכמעט כל הסכום הוא ברביית ניידת. למעשה, אין רביית קבועה. גם בארצות הברית יש ירידה. אף פרוטה של כספים אלה לא מארצות הברית. זה בא משלוחות ארופאיות. זה ניתן לנו לשנתיים. חלק נכבד של סכום זה ניתן לנו כך שמדי 3 חדשים צריך לחדש אותו.

אנחנו עומדים לקבל עוד כ-25 מיליון דולר מבנקים אמריקנים, ועם אותו הסדר של רביית; נוסף לזה, מתנהל משא ומתן לקבלת הלוואה מקרן המטבע הבינלאומי בסכום של 70 מיליון דולר. השערים זהים.

יש היום תנועת כספים חופשית בכל העולם. מדינת ישראל מקבלת פלוס 1.5%. מדינות בינוניות מקבלות בפלוס 2%-2.4%.

זאת ועוד: לוקחי ההלוואה הם מוסדות מכובדים, והם יודעים כי מדובר במדינת ישראל, לכן הם לא לקחו רביית גבוהה. הכל הולך לקופה ממשלתית.

מופיע פה במסגרת ההכנסות לשיכונים סכום של 50 מיליון דולר. סכום זה כבר התקבל אצלנו, וכנראה שנקבל עוד 25 מיליון דולר עד סוף שנת הכספים.

הבנק העולמי נותן הלוואות לתקופות של בין 10 ל-15 שנה. תלוי מה המטרה. קרן המטבע נוחנת לתקופה של 7 שנים, וב-7%-8%. העמלה עדיין נשארה פתוחה. אנחנו מתדיינים אתם.

ועוד: אני רוצה לציין שישנם קשיים גדולים מאד בהשגת הלוואות. ולא רק ממשלת ישראל נתקלת בקשיים, אלא זה היום נחלת הכלל.

לח"כ מלמד: אנחנו מקבלים מלווה רגיל מגרמניה. קבלנו גם חוספת. מדי שנה אנחנו מקבלים מהם. 25 מיליון אלה זה מענק. השנה זה נפסק.

בקשר לתקציב הבטחון: זה מופיע בלירות ישראליות. אנחנו היום עודכנים עד הסוף, כך שמשרד הבטחון מקבל כל שצריך במסגרת התקציב הנוסף. נתנו להם מימון מלא. (י. בן-מאיר: מדוע הם אומרים שהם אינם יכולים לקבל הזמנות?) משרד הבטחון ודאי הסביר מה יש במסגרת התקציב. אבל גם משרד הבטחון חייב לשמור על תקציב מאושר ומאוזן.

ועוד דבר: המחסנים שר הממשלה מלאים, ויש האטה במכירות. אינני יודע אם לא גלשנו במלאי מעבר למותר. אני מתפלל שנעבור בשלום תקופה זו עם המלאים המלאים שיש לנו.

י.ש. פלומיין: רווח והפסד של בנק ישראל הוא קצת שונה. הרווחים של הבנקים היו (?) . מזה צריך להוריד 350 מיליון ליי הפרשים שאין להם כל קשר לפיחות; 236 מיליון ליי - הפסדים של בנק ישראל בריטניה. תקציב המדינה ספג את ההפסד של בנק ישראל בריטניה.

זה שנים ארוכות שמעריכים 70-80 מיליון ל"י לשנה, וזה מבוסס על אותה זהירות. הממשלה

ח. שטסל:

לא רשמה הוצאות מול זה.

עמוד 11א' לא מופיע בתקציב, למה? אני מבין שיש כמה סעיפים שלא יכולים

ח. קורפו:

להכנס בחוברת הכחולה. אבל יש דברים שיכולים לכלול אותם שם --- (א. גפני: בגלל מגבית החירום) אני רואה סכום של 130 מיליון. האם זה לא היה חזוי? כיצד זה נעשה? אולי זה כמו עיסקות אחרות, כמו לוודוז?

חברי הכנסת ארנס ובן-מאיר שאלו בענין תקציב הבטחון, וח"כ ארנס שאל במפורש -

א. גפני:

האם צפויה הוצאה נוספת בתקציב הבטחון? וח"כ בן-מאיר שאל - האם זה מכסה את ההתייקרויות, והאם לא צריך להוסיף?

ברצוני להגיד היום דבר שלא ידעתי

בישיבה הקודמת. זהו דבר חדש שקרה מאז הישיבה הקודמת עד היום - במקרה הועלו בעיות נוספות ע"י משרד הבטחון בענין ההתייקרות של התקציב, ולא אכנס לפירוט. אם בממשלה יוחלט שיש צורך בנושאים נוספים, אז זה נושא שאני לא מוכן לו. אני מקווה שהוא יועבר הנה.

מה שנכון הוא, שתקציב הבטחון, כמו

תקציבים אחרים, לא קבל את מלוא ההתייקרויות השנה, כתקציב שוטף. פרטים נאמרו בוועדה. אבל אני אמרתי בפעם שעברה, כי בתקציבים אזרחיים 600 מיליון ל"י זה אי מתן התייקרויות, וזה מהווה כאילו קיצוץ נוסף. השירותים סופגים. לעומת זה, אנחנו נתנו כ-700 מיליון ל"י להתייקרויות. בבטחון יש גם כן ספיגה מסוימת של התייקרויות. זו החלטת הממשלה. היקף ההתייקרויות הנוספות שכוסו כאן הוא 700 מיליון ל"י יש גם שימוש בעודפים. זאת ועוד: יהיה גם שימוש בעודפים של קרן השוואה. 325 מיליון ל"י זה נוסף לחיילים משוחררים. בערך כ-270 מיליון שכוסה, ועוד 300 מיליון שכוסו ממקורות אחרים. כך שזה מסתכם ב-570 מיליון. אבל החשבון שהוגש הוא על עוד 700 מיליון. אני חושב שכל שנה יש ויבוחים על דברים אלה. יש הפרשים בסכומים גדולים. אבל יש עוד כ-250-300 מיליון התייקרויות שנספגו כאן. זו החלטת הממשלה. וכך פועלים על דעת כל הממשלה, כולל שר הבטחון וכל הנוגעים בדבר.

ברור שיש דברים שלא מבצעים אותם,

לפי החלטת הממשלה על דחיה של כמה חודשים מבלי לפגוע מהותית ברמת הבטחון. על כל פנים, זה כבר מחייב להכנס לפרטים.

איך מה לדאוג אחרי מה שאמר ראש הממשלה על ההתעצמות הגדולה. הוא כבר יקבל

ז. שובל:

קולות באמריקה שיהיו נגד.

חברי שטסל אמר שהמזומנים שעומדים לרשות משרד הבטחון תואמים בהחלט.

א. גפני:

ח"כ ארנס דיבר על הגדלת הפריזון: כל

שבוע ביום ה' - וזה היה גם הבוקר - יושבת ועדת שרים עם מזכיר ההסתדרות, עם ראשי התעשיינים, המעסיקים, כשהיא מפעילה את המכון לפריזון עבודה. התכנית היא להקיף 400-500 מפעלים, ולבחון מצבם להגדלת הפריזון בתעשייה ובשירותים. גם שם נדונות הבעיות, ואולי סוף סוף יופעלו דברים כמו: שעות עבודה, פתיחת שירותים אחרי הצהריים, פתיחת עסקים בלילות מסויימים. אי אפשר להצביע על הצלחה בביצוע, אבל יש טיפול נמרץ בעניינים אלה עם סיכוי לבצע את זה.

בממשלה פועלת ועדה, בראשותו של השר האוזנר, ושם עולות תכניות שהיו וגם תכניות חדשות, ואנחנו מקווים שתהיה חזוזה. פרט לזה, אנחנו מביאים הצעות לממשלה, והן יובאו גם הנה, לצמצום חקנים, עובדים ועוד. מתוך כוונה לצמצום אבטלה סמויה.

לגבי שאלתו של ח"כ בדר, כיצד נעשה החישוב של הדולרים? - התשובה היא פשוטה. אין פה ענין של שערי מטבע שונים, אלא חישוב מדוייק של מצב ההוצאה עד 9 לנובמבר, לפי דיווח של הקופה, מוכפל בשער של 4.20 ל"י לדולר, וזה נעשה לפי המצב של כל סעיף וסעיף. ואילו ההוצאה הצפויה עד סוף השנה מוכפלת לפי 6 ל"י לדולר. כך יוצא כאילו שער שונה. סך הכל הוצאה עד 9 בנובמבר היה 572 מיליון דולר מתוך 2 מיליארד דולר. חלק נכבד בהפרש. ברור שלא כל ההכנסה תכנס לסך הכל של עד סוף השנה, ביחוד סיוע לבטחון. 678 מיליון דולר מזה התבצע השנה. אני לא יכול להיות ערב שכל ה-900 מיליון יהיו כאן. אנחנו נותנים בזה גם את אחוז המטבע המקומי.

אם השנה יהיה פחות מ-40% במטבע חוץ, אז בשנה הבאה יהיה יותר מ-40%.

בענין מטבע חוץ ברצוני לציין, כי החשב הכללי דיבר על הלוואות אחרות. אתמול ישבתי עם אנשי הסוכנות היהודית כדי לקבל את התמונה לקראת הישיבה של היום, וכך כדי להגיד לכם דברים יותר ברורים. אם כן, לגבי מגבית החירום - אומדן ההכנסה היה 434 מיליון דולר, וכאשר היה המשך של המלחמה, אז עד 9.11.74 נכנסו 124 מיליון דולרים. זה נטו מה שאנחנו מקבלים, וזה אחרי שמשלמים חובות והוצאות שלהם ועוד. זה סכום שמגיע כבר ל-50 מיליון ל"י. מפלגות - זה תקציב הסוכנות; פיצויי מגבית - זה אוניברסיטאות, מגן-דוד-אדום ועוד.

עד 9 בנובמבר אנחנו הקטנו, על פי הערכה, את האומדן ב-340 מיליון דולר. אבל יהיה סכום לא מבוטל של המגבית, כי היא תקח הלוואה על חשבון שנים הבאות. כל זה קורה בגלל המצב השורר בארצות הברית. הם רוצים לעמוד במינימום של התחייבויות לגבינו. לכן המגבית לוקחת הלוואה עד כ-100 מיליון דולר. ההכנסה בפועל היא, כ-200 מיליון דולר. עקב כך יש בעיות בבנקים. גם למגבית לא קל. השאלה היא, אם זה יכנס בשנה זו או בשנה הבאה, מתוך הנחה שהשפל הזה יעבור. חצי מיליארד "פלז'ס" יכנס.

בתקציב זה יוכנסו 1.8 מיליארד ל"י להוצאות. 500 מיליון ל"י זה למכירת דירות להם.

אמנם ההכנסה קטנה, אך השער גדל. אנחנו קיוונו שאם ימננו התייקרויות של השירותים, שהם יכסו אותן. כך הובטח לנו. וזה מסתכם ב-2.8 מיליארד. אתמול ישבתי איתם, ויש לי חשש שלא כל ההלוואה שלהם תלקח השנה. על כל פנים, אנחנו נמצאים במשא ומתן רציני וחזק וחריף לגבי קבלת חלקנו. אבל אם תהיה בעיה אז אנחנו נבוא אליכם לפי סעיף 2 שבחוק התקציב. כאמור, זה במידה שלא יהיה כיסוי עד סוף השנה. סעיף 2 נעשה עבור המגבית. כאשר יש שינוי בהכנסות, אפשר להביא לאישור לוועדת הכספים. אם אין לי הכנסות, אז החשב הכללי צריך לממן את זה. זה לא תקציב נוסף. אלא זה מאותו תקציב הוצאות, אך זה אי מימוש הוצאות המגבית.

הואיל ונשאלתי עם צפויות בעיות, - אני יכול לומר כי בדקתי את זה, ועלולה להיות בעיה בתחום של הסכום הזה של 100 מיליון דולר, וזה יכול להיות בין אפס ל-50 מיליון דולר.

לח"כ בדר בענין תקציבים מיוחדים: התוספת כאן היא רק של 793 מיליון דולר. זאת אומרת, המיליארד כולל את המקורי. הרבה מאד של תקציבים מיוחדים כבר הובאו בפני ועדת הכספים. זה כולל גם קיצוצים. מרבית הסכומים הגדולים כבר הובאו לוועדת המשנה של ועדת הכספים, והרבה מאד מהם כבר אושרו וחולקו.

800 מיליון אלה שמופיעים כאן הם התייקרויות ישירות במטבע חוץ ומטבע מקומי, ואחרי הפיחות של המשרדים פרט משרד הבטחון. אנחנו דנים בבעיות יום יום. נתנו חצי מההתייקרויות למשרדים. בימים אלה יש לי תביעות של 200 מיליון מעבר לאלה. מכל מקום, אנחנו נביא את הדברים באופן שוטף לאישור ועדת הכספים.

שיכון - בעמוד 45 מוסברת הטכניקה הזו שהיא מסובכת מאד. סעיף 70 אומר מה נותנת הממשלה הזו כסיוע ולאכלוס. יש סעיף מפעלי שיכון. זה מפעל סגור, ויש חשבון בין הממשלה לבין הסקטור הבונה. זה מימון הבניה ותשלומים עבור הבנייה. בשעתו, הנושא הזה היה מסורבל. מכל מקום, בעמוד 45 מוסברים הדברים. אנחנו מקבלים ממכירת דירות במזומנים מהציבור. זו הכנסה מהסקטור הבונה. סעיף 70 זו הכנסה מהציבור.

סעיף סיוע במסגרת שיכון לציבור - זה משכנתאות. יש כאן גם הוצאה שהממשלה משלמת לסקטור הבונה דירות. יש גם הוצאה שהממשלה משלמת לזוגות צעירים, הלוואות וכו'. אלה תשלומים שמגיעים מהציבור עבור משכנים שאנחנו משלמים עבור הבניה.

מימוש רכוש - זו הכנסה שלנו מהציבור שהולך לקבלנים עבור בנייה.

לח"כ בדר - ברור שזה כפול. סעיף 70 זה תקציב שיכון, והיתר זה חשבון בינינו לסקטור הבנייה.

סובסידיות תמיכות לייצוב מחירים: רוב הקניות של הציבור מהמלאי הן עדיין במחירים נמוכים. 175 מיליון ל"י של רזרבה ועוד - זה לסובסידיות, כי רוב הסחורות נקנו מהמלאי במחירים ישנים. המלאי שלנו גדל ב-700-750 מיליון ל"י. מאחר וקנינו במחירים חדשים, אז הסובסידיה תהיה בשנה הבאה של 2.9 במקום 2.5. עיקר הגידול יבוא בשנה הבאה עם הזרמת המצרכים לשוק.

לגבי תכניות חדשות בשיכון: היתה תכנית מוקפאת, והיא תופשר בשנה הבאה. היא מתקצבת לשנה הבאה. בעמוד 48 של החוברת הירוקה תראו פירוט. זו תכנית שהיתה בתקציב המקורי, ועכשיו מפשירים אותה, כי היא דרושה כעת.

עוני, זוגות צעירים, אזרחי פיתוח: בתכנית שנה הבאה אנחנו כללנו רק 10 אלפים דירות לעולים חדשים ש-2000 מהן מתקצבות כאן. הכל בחשבון אחד. אם תרצו להקטין עוד, אז תוכלו להקטין לכדי 8000 דירות לעולים.

תודה רבה. אני מציע שאנחנו נאשר את התקציב.

היו"ר י. קרגמן:

לא היה כתוב שהיום תהיה הצבעה. אני מציע שללא דיון נוסף לא נצביע, אלא

י. בן-מאיר:

ביום ראשון.

נעבור סעיף סעיף, נסתייג ונצביע.

י. בדר:

הו"ח ל ט
לערוך הצבעה על הצעת התקציב מס. 2
לשנת הכספים 1974 ביום ראשון, ושעד
אז שהחברים שיש להם הסתייגויות
יגישו אותן בכתב.